

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ Й ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА
ЖУРНАЛІСТИКИ

Кафедра німецької та романської філології

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ
ОСОБЛИВОСТІ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ ТА СПЕЦИФІКА
РОБОТИ З НИМИ НА ПРОФІЛЬНОМУ ЕТАПІ ВИВЧЕННЯ
НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконав: студент 4 курсу 08-491 групи
Спеціальності: 014.02 Середня освіта (мова і
література німецька, англійська)
Освітньо-професійної програми:
Середня освіта (мова і література німецька)
Волков Данило Олександрович
Керівник: к. п. н., доцент Солдатова С. М.
Рецензент: к. ф. н., Тригуб Т.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ У ЛІНГВІСТИЦІ	6
1.1 Історія походження терміну "сленг" і його дефініції	6
1.2 Молодіжний сленг як об'єкт дослідження	10
РОЗДІЛ 2. ЛІНГВІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НІМЕЦЬКОГО МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ	17
2.1 Загальні характеристики молодіжного сленгу	17
2.2 Структурна характеристика німецького молодіжного сленгу	20
РОЗДІЛ 3. СИСТЕМА ВПРАВ НА ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОГО СЛЕНГУ У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	27
3.1 Особливості роботи на профільному етапі нової української школи	27
3.2 Система вправ з використанням молодіжної лексики	29
ВИСНОВКИ	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	36

ВСТУП

На сьогодні німецький молодіжний сленг є предметом дослідження у вітчизняній і зарубіжній лінгвістиці. Оскільки лексика, що входить до складу молодіжного сленгу, володіє особливими характеристиками, невласивими літературній мові, даний феномен притягує увагу лінгвістів. Крім того молодіжний сленг незрідка уживається за рамками однієї соціальної групи (молоді), його використання надає вплив на літературну норму, що приводить до поступового її трансформації.

Актуальність вибраної теми обумовлена інтересом лінгвістів до процесів мовних трансформацій, які відбуваються в результаті мовної взаємодії. Необхідним представляється проведення комплексного вивчення молодіжного сленгу, яке об'єднувало б знання в області соціолінгвістики, міжкультурної комунікації.

Мета нашого дослідження полягає у з'ясуванні структурно-семантичних та функціональних особливостей німецького молодіжного сленгу, виявлення особливостей мовної поведінки німецької молоді як носіїв німецького молодіжного сленгу.

Для досягнення мети були поставлені наступні **завдання**:

1. Розглянути проблему поняття «сленг».
2. Визначити коло лексичних одиниць, що входять в сучасний і німецький молодіжний сленг.
3. Дослідити структурні особливості німецьких сленгових одиниць.
4. Виявити особливості та специфіку роботи з молодіжним сленгом на профільному етапі вивчення німецької мови у закладах середньої освіти.

Об'єктом дослідження є німецький молодіжний сленг та його стійкі звороти, зафіксовані у лексикографічних джерелах сучасної німецької мови та в німецькомовних виданнях.

Предметом дослідження є структурні та семантичні особливості німецьких сленгових одиниць особливості та вивчення у ЗСО.

У ході роботи було використано комплекс таких **методів**: метод суцільної вибірки; кількісного аналізу; контекстуального аналізу; словотворчий аналіз; описовий метод для класифікації і інтерпретації мовних одиниць.

Матеріалом дослідження слугували більше 100 лексичних одиниць відібраних методом суцільної вибірки зі словників: PONS: Wörterbuch der Jugendsprache – Stuttgart, 2008. – 288 S; PONS: Wörterbuch der Jugendsprache: das Original. – Stuttgart, 2013. – unzensiert. – 143 S; PONS: Wörterbuch der Jugendsprache: der Sammelband: das Beste aus 15 Jahren : das Original. – 2016. – unzensiert. – 1. Auflage. – 144 S.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що його результати можуть бути використані у практиці викладання німецької мови школі, та у курсах з лексикології та соціолінгвістики. У вступі обґрунтовується вибір теми, об'єкту і предмету дослідження, визначається його актуальність, формулюються мета і завдання, актуальність, формулюються мета, завдання, описується експериментальний матеріал і методи його аналізу, аргументується практична цінність дослідження.

У **першому** розділі визначаються основні теоретичні положення, які лежать в основі дослідження і сприяють вирішенню поставлених завдань.

У **другому** розділі детально розглядається структурна та загальна характеристика німецького молодіжного сленгу.

У **третьому** розділі представлено особливості роботи на профільному етапі нової української школи та особливості роботи на профільному етапі нової української школи.

У **висновках** підводяться результати проведеного дослідження.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ У ЛІНГВІСТИЦІ

1.1 Історія походження терміну "сленг" і його дефініції

Англійський термін "сленг", ймовірно, походить від англійського дієслова "sling" ("метати", "кидати"), який входить до складу архаїзму "to sling one's jaw", що буквально означає "говорити фрази буйні і образливі" [Нелюбін]. Існує, проте, і інша версія: поняття "сленг" утворене від скороченої фрази *beggars' language* або *rogues' language* (тюремна мова) - суфікс від першого іменника приєднався до подальшого слова, а кінцевий склад у другого слова відсічений. Відмітимо, що обидві етимології переконливі, оскільки спочатку сленг був однією з головних складових мови злодіїв, злочинців і нижчого класу населення.

Невідомо і те, коли слово "сленг" уперше з'явилося в Англії в усній мові. Письмово воно уперше зафіксоване в тій же країні в XVIII столітті. Тоді воно означало "зневагу". До 1850 року цей термін отримав широке вживання як позначення табуйованої просторічної лексики. У цей період з'являються також його синоніми: *slang - lingo*, на якому говорили люди нижче за станом, і *argot* - мова, що віддавалася перевага афроамериканським населенням. У мовознавстві немає чіткого визначення терміну "сленг". У англійській лінгвістиці це поняття використовується для позначення неконвенціональної мови. Сьогодні в словниках можна знайти мінімум дві основні дефініції поняття "сленг":

Р. Спірс вважає, що усі види нелітературної лексики входять в це поняття, що відповідає позиції, якої притримується Ч. Фріза. Вчені підкреслюють особливий характер вживання сленгу, який відчутно відрізняється від інших варіантів мови - регіональних/соціальних діалектів або професійних жаргонів. Люди, що говорять на одному діалекті, мають загальний регіональний або

культурний фон; ті, хто говорить на одному жаргоні (електрики, хірурги, економісти, військові льотчики або адвокати), закінчили однотипні учбові заклади або мають загальний виробничий досвід. До сленгу прибігають найрізноманітніші співтовариства, що об'єднують своїх членів за принципом спільності вглядів і стосунків до соціальних реалій або традиційних цінностей [Спірс].

Е. Партридж відмічає, що носії часто із задоволенням використовують сленг в різних ситуаціях спілкування, які ретельно ним пропрацьовані. Як приклад представимо декілька з них: у відмінному настрої, молодий за віком або за станом душі, з метою потішитися і отримати насолоду від спілкування;

- висловитися в дотепній, оригінальній формі, продемонструвати незвичайне почуття гумору;
- щоб уразити власним неологізмом;
- красномовно, конкретно, образно висловитися з приводу ситуації, що склалася, дати позитивну / негативну оцінку подій, не прибігаючи до використання нейтральних зразків;
- у короткій формі висловити точку зору, не прибігаючи при цьому до малообразних формулювань, що клішують;
- збагатити мову (така мета рідко ставиться ким-небудь навмисно, окрім добре освічених людей; такі сленгізми народжуються не випадково, але як плід роздумів, літературних зусиль);
- обґрунтувати, конкретизувати, аргументувати абстрактну думку, надати матеріальний прагматичний характер - бездоганному концепту, безпосередність і невідкладність - віддаленій перспективі;
- або ослабити гостроту, або, навпаки, подвоїти результат відмови, зречення; піти від зайвої пишномовності, висловитися просто і ясно, в доступній для всякого співрозмовника формі, уникнути зайвої

формальності мови в розмові; пом'якшити трагічний характер оголошеної новини, тим самим полегшивши страждання, переформулювати дивну ідею, відвернути увагу від непривабливих істин, виразити співучасть і усвідомлення;

- задати тон в спілкуванні з колегами, підпорядкованими і вищестоящими за посадою, встановити позитивний контакт з аудиторією або в доступній формі висловити суть справи;
- створити розкріпаченішу атмосферу в діалозі, на зустрічі дружній або професійній;
- стимулювати встановлення глибоких довгострокових дружніх або інтимних стосунків;
- показати, що той, що говорить підтримує певний напрям, входить в деякий колектив, об'єднаний загальною діяльністю, належить одному соціокультурному середовищу; позначити, що що говорить "свій", і таким чином встановити контакт;
- і у зв'язку з цим, навпаки, показати або підтвердити, що хтось не належить до "своїх";
- щоб не бути усвідомленими іншими, такими, що не належать до наданої групи, але присутніми при розмові (це найчастіше діти, студенти, закохані, члени політичної організації, злочинні елементи у в'язниці або на волі та ін.) [Партрідж, с.176]

У вітчизняній лінгвістиці використовується запозичений з англійського мовознавства термін "сленг", проте досі лінгвісти не дали остаточного чіткого визначення цьому поняттю. Підходи, а відповідно і дефініції, різняться, проте усі учені сходяться на думці, що для мовної ситуації в цілому на сьогодні характерний тісний контакт літературної норми з просторічними і діалектними формами (арго, сленгом і жаргонами), що призводить до

вульгаризації літературної мови. Слід сказати, що ці три терміни часто використовуються для позначення форм соціальних діалектів як синоніми, проте, виходячи з цілей справжнього дослідження, необхідно їх розмежувати.

У розумінні О. Есперсена, сленг є формою мови, "яка зобов'язана своїм походженням бажанню людської особи відхилитися від звичайної мови, нав'язаної нам суспільством" і є результатом властивого людству "бажання потішитися" [цитата за Есперсеном].

На думку В. А. Хомякова, "сленг - це відносно стійкий для певного періоду, широко споживаний, стилістично маркірований (понижений) лексичний пласт (іменники, прикметники і дієслова, що означають побутові явища, предмети, процеси і ознаки), компонент експресивного просторіччя, що входить в літературну мову, що дуже неоднорідну по своїх витоках, мірі наближення до літературного стандарту, має пейоративної експресію" [Хомяков, с.43-44].

О. С. Ахманова частково погоджується з точкою зору В.А. Хомякова, пропонуючи належне трактування поняття : "сленг - 1) розмовна версія кваліфікованої мови; 2) елементи розмовного варіанту тієї або іншої професійної або громадської групи, які, проникаючи в літературну мову або взагалі в мову людей, що не мають прямого взаємовідношення до наданої групи осіб, отримують в цих мовах своєрідне емоційно-експресивне забарвлення" [Ахманова, с. 98].

Сленг - це шар розмовної лексики, що не кодифікує, що містить сукупність лексико-фразеологічних одиниць, що виражають грубувато-фамільярне або гумористичне відношення до предмета мови і вживаються у рамках невимушеного спілкування. У слензі зафіксована велика кількість запозичень, в основному з англійської мови, і одиниць, утворених на їх основі. Сленг відрізняється від арго і жаргону, передусім, своєю відкритістю, загальновідомістю і загальноживаністю, всестривие чого його часто трактують

як загальний або міський жаргон або інтержаргоном. Сленгізми зустрічаються не лише в неформальній комунікації, але потрапляють і в ЗМІ, хоча, подібно до арго і жаргону, сленг теж характеризується деякою соціальною обмеженістю, "але не визначеною, груповою, а інтегрованою і перехідною: це "мова" швидше молодих, чим літніх, і це "мова", зазвичай орієнтована на соціально близьких, "своїх", чим на "чужих" [Хімік, с. 201]

1.2 Молодіжний сленг як об'єкт дослідження

Німецькою молодіжною мовою (*deutsche Jugendsprache*) в зарубіжній германістиці традиційно називається жаргон німецькомовної молоді [Чун, с. 343], що уперше згадується як студентська мова (*Studentensprache* або *Burschensprache*) в XVI ст. [11] і минулий за довгі століття шлях від історичної студентської і шкільної мови [цит. за Фабріциусом] до сучасного загальномолодіжного жаргону. Недивно, що таке явище стало привабливим об'єктом для соціологічних і лінгвістичних досліджень. Мета цієї роботи - опис основних лінгвістичних концепцій, що відбивають становлення, розвиток і функціонування німецької молодіжної мови. Відмітимо, що численні роботи вітчизняних дослідників в області німецької молодіжної мови не містять аналітичного огляду тенденцій і підходів до дослідження цього феномену з XVIII по XXI ст.

Термін "мова" стосовно спеціальних мов (*Sondersprachen*), до яких відноситься і молодіжна мова, використовується умовно, тому що йдеться не про які-небудь особливі мови зі своєю структурою і загальною системою, а про набір засобів лексичного і словотворчого характеру, що належать у своїй основі до різних областей термінології і спеціалізованої лексики [цитата за Агрікола]. Відомі нам перші словники студентської мови видаються в XVIII

ст., а його серйозний лінгвістичний опис "Deutsche Studentensprache", автором якого є відомий німецький учений Ф. Клуге, був опублікований в 1895 р. [11].

Ф. Клуге детально аналізує джерела появи перших студентських слів і виразів, вважаючи такими латинську, грецьку і французьку мови. Запозичення з латинської мови він називає античними елементами і приводить як приклад такі жаргонізми, як Pennal "Schüler", Nymphen "Frauenzimmer", Athen "Universitätsstadt", Musen «Studenten», Capitolium «Kopf» [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache].

Студентська мова XVIII - XIX вв. запозичує лексику не лише з іноземних мов, але і з арго. Як приклад Ф. Клуге приводить цілий ряд арготизмов, що стали студентськими жаргонізмами: Blech "Geld", pumpen "borgen", forpen "veralbern", gansen "stehlen", Kaball "Pferd", stibitzen "stehlen" та ін. З арго прийшли в студентську мову і скорочення на -eo: schlecht → schleo, Kneipe → Kneo, Bier → Beo, Wagner → Wageo, Schmidt → Schmeo і так далі.

У цій роботі Ф. Клуге уперше звертає увагу на роль метафоризації у збагаченні словникового складу студентського жаргону. Він навіть вводить свій термін "Burschikose Zoologie" (студентська зоологія) для метафоризації, при якій здійснюється перенесення з тварин і птахів на людину. Ця відмінна риса властива не лише студентському, але, як відмічає автор, і розмовній мові, проте на відміну від розмовної мови, де більшість таких метафор вживаються як лайки, в студентському жаргоні вони часто означають найменування студентів без негативної коннотації, наприклад: Frosch "Gymnasiast", Fuchs "Student des ersten Semesters", Brandfuchs "Student des zweiten Semesters" і т.д. [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache]

Якщо перша частина роботи Ф. Клуге є лінгвістичним описом студентської мови, то її друга частина - це словник, що містить більше 1500 жаргонних слів і виразів. Ця комплексна праця викликала великий резонанс в лінгвістичних кругах того часу. Були опубліковані цілий ряд рецензій, в яких

він оцінюється як значний вклад в дослідження студентської мови [Хайнеманн]. Високо були оцінені дослідження Ф. Клуге і через багато років відомим німецьким лінгвістом Л. Гаухатом [11].

Не менший інтерес викликає опис специфіки студентської мови І. Мейером, яке він представив в передмові до свого словника "Basler Studentensprache" [20, с 385].

Характеризуючи Базельську студентську мову, він так само як і Ф. Клуге, виділяє іноземні мови, аргі і метафоризацію як джерела його збагачення. Проте на відміну від Ф. Клуге І. Мейер приділяє більше уваги діалектам і розмовній мові, з яких студенти черпають значну кількість лексики, перетворюючи її для свого використання: "Um ein eigenes Material für die studentikose Sprache zu gewinnen, werden die Wörter des Dialektes und der Umgangssprache von den Studenten eigenartig zu ihrem Gebrauche umgestaltet" [11. S. 13]. При цьому студенти вживають спеціалізовані значення в широкому сенсі, наприклад: *hipse* замість *gehen*, *atanze*, *aneschlängle* замість *herankommen* і так далі. Щоб показати масштаби поповнення студентського жаргону за рахунок цього процесу, І. Мейер приводить з Базельської студентської мови синонімічні ряди зі значенням "gehen" (*beinle*, *schiebe*, *trampe*, *seggle*, *stüge*, *walze*, *wandle* та ін.), "weggehen" (*abdampfe*, *abhase*, *abkratze*, *abseggle*, *abzäpfe* та ін.), "heimgehen" (*heimtrüble*, *heimrutsche*, *heimkaibe* та ін.) і так далі. [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache]

Студентська мова запозичує з діалектів граматичні форми, які відрізняються від форм стандартної мови: *gekniffen* замість *gekneipt*, *gmorke* замість *gemerkt*, *iberzöge* замість *überzeugt*. І. Мейер звертає увагу і на створення нових жаргонізмів шляхом скорочення слів і виразів : *Bibliothek* → *Biblio*, *Landjäger* → *Ländi*, *Laboratorium* → *Labor*, *Dissertatz* → *Dissertazio*, *tadelloser Besen* → *t.B.* Як приклад він приводить і складніші вирази для розшифровки: Якщо студент говорить *kai Zit ha* (*kein Geld haben*), то йдеться

про прислів'я "Zeit ist Geld", якщо ж він говорить Heu ha (Geld haben), то має на увазі "Geld wie Heu". [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache]

Як Ф. Клуге, так і І. Мейєр сходяться на думці, що недостатньо тільки документувати мовні особливості певних соціальних груп і їх звички, необхідно вивчати їх роль у формуванні національної мови. Тим самим в лінгвістичних працях цього періоду реалізуються перші спроби загальнотеоретичного осмислення молодіжного жаргону.

Окрім І. Мейєра, на початку ХХ ст. вивченням студентського жаргону займається ще цілий ряд лінгвістів. Але у своїх публікаціях вони в основному характеризують вже видані словники цієї ненормативної лексики і представляють свої невеликі списки студентських жаргонізмів [11, с 309].

Шкільний жаргон (Schülersprache або Pennälersprache) також привертає увагу дослідників того часу. Найбільш значимими в цій області є роботи Р. Ейленбергера [11] і Ф. Мельцера [11]. Р. Ейленбергер у своїй праці "Pennälersprache. Entwicklung, Wortschatz und Wörterbuch", аналізуючи словниковий склад шкільного жаргону, виявляє джерела його поповнення починаючи з монастирської мови, оскільки перші школи виникали в Німеччині при монастирях. З монастирської лексики до шкільної мови увійшли жаргонізми informieren "speisen", kümmern "arbeiten", karieren "strafweise fasten müssen" та ін. На думку Р. Ейленбергера, найбільший вплив на шкільний жаргон зробила студентська мова. Значна кількість лексики різного походження (від античних до сучасних мов) потрапляє в шкільний жаргон через студентський. Йдеться передусім про запозичення з латинського (Profax "Professor", Fressalien "Nahrungsmittel", promovieren "versetzt werden"), грецького (Olymp "Lehrerzimmer", Mathese "Mathematik"), а також з сучасних французького (Battel "Flasche", kokettieren "sich den Hof machen lassen") і англійського (kleppen "stehlen", Klassentop "der letzte der Klasse"). Автор показує також великий вплив аргю (Kessel "Lehrer", pennen "schlafen", petzen "verraten", abkloppen "abschreiben") і інших жаргонів: жаргону солдатів (Lade

"Karzer", klappen "erwischen", Knochenmühle "Turnhalle"), купців (Quittung "Zeugnis", Chef "Rektor"), мисливців (balzen "den Hof machen", löffeln "verstehen") і так далі. [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache]

Р. Ейленбергер відмічає велику кількість синонімічної жаргонної лексики і як приклад приводить синонімічний ряд зі значенням "abschreiben", записаний їм в одній з шкіл : abbohren, hacken, hauen, hobzen, klitschen, klauen, kloppen, klatschen, kratzen, pumpen, schmaudern, typen, wicksen. [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache] Він підкреслює винахідливість школярів, які, створюючи свою мову, не просто запозичують лексику з різних джерел, а перетворюють її, часто надаючи їй комічний сенс (Rex "Rektor", vorbeiambulieren "vorbeigehen", Kummeraktie "Zeugnis"). Проаналізувавши словниковий склад шкільного жаргону, Р. Ейленбергер приходять до висновку, що шкільний жаргон - це, з одного боку, проекція студентської мови на школярів, а з іншої - особлива мова, яка створює мало власної лексики, зате багато нових значень [11 S. 38].

У монографії Ф. Мельцера "Die Breslauer Schülersprache" представлено тематичне ділення лексики по таких рубриках, як Schule, Sport und Spiel, Mitmenschen [цитата за Мельцером]. Автор розглядає жаргонізми у зв'язку з реальним життям школярів, що особливо важливо, оскільки жаргон - це не лише особливі слова і вирази, це відображення соціальних стосунків, побуту і інтересів носіїв жаргону. Ця праця була пізніша високо оцінений дослідниками молодіжної мови. Так, Г. Генне вважає, що це теоретично і методично найпрогресивніша робота того часу: "Theoretisch und methodisch fortgeschrittenste Arbeit" [Генне. S. 13].

Окрім монографій Р. Эйленбергера і Ф. Мельцера, в перші десятиліття ХХ ст. публікується цілий ряд статей, присвячених дослідженню шкільного жаргону. Так, К. Шладебах в статті "Die Dresdener Pennälersprache", описуючи результати вивчення мови школярів Дрездена, Пірни і Мейсена, приходять до висновку, що є дуже великі відмінності в жаргонній лексиці в окремих школах

[Шладенбах. S. 56]. Він дає коротку характеристику словникового складу і представляє невеликий список шкільних жаргонізмів.

Певний інтерес представляє стаття Г. Вокке "Schülergeheimssprachen". У ній розглядаються таємні мови, якими користуються школярі. Автор виділяє 12 таких мов: p - Sprache, b - Sprache, fe - Sprache, U - Sprache, H - Sprache та ін. Кожна з цих мов цікава і неповторювана. Наприклад, якщо йдеться про fe - Sprache, то після кожного гласного стоїть склад -fe: "Mein Bruder heißt Helmut → Mefeifen Brufedefefer hefeifeßt Hefelmufet" [Кюппер. S. 216]. У так званому Umsetzsprache змінюються тільки голосні і дифтонги: a → e (Hans → Hens), e → i (Berg → Birg), o → u (Most → Must), au → ei (Maus → Meis), ei, ai → eu (fein → feun) і так далі. Г. Вокке підкреслює, що такі таємні шкільні мови є дитячою грою і нешкідливими, хоча і систематичними спотвореннями слів і жодним чином не пов'язані з таємними мовами арго.

У 50-і рр. в німецьких наукових журналах "Sprachpflege", "Muttersprache", "Sprachdienst", "Sprachwart", публікується цілий ряд статей, присвячених молодіжній мові [Нойланд, с 51]. В цілому усі ці праці критикують мовну креативність молодого покоління. У них звучить заклопотаність відносно чистоти німецької мови. Молодіжний соціолект сприймається як реальна загроза для загальнонаціональної мови. Відомий дослідник німецької молодіжної мови Г. Генне характеризує опубліковані в цей період статті як праці без "мовознавчої концепції" [Генне, 1986 S. 222], оскільки в них переважає традиційний системно-орієнтований підхід, суть якого полягає у виявленні типових рис молодіжного жаргону на основі його протиставлення національній мові.

З ім'ям Г. Генне пов'язаний початок науково-лінгвістичного вивчення молодіжної мови в Німеччині в 80-і рр. Разом з традиційно досліджуваними лексичними він виділяє фонетичні, морфологічні і синтаксичні особливості молодіжного соціолекта. Г. Генне проводить своє дослідження, вивчаючи

матеріали анкетного опитування реальних шкіл, що вчать, і гімназій з урахуванням їх вікових характеристик і регіональних особливостей [Генне].

Великий внесок у вивчення сучасної молодіжної мови вносять численні роботи професора Е. Нойланд. У 1999 р. нею опублікована бібліографія робіт, присвячених дослідженню молодіжного соціолекта, яка була перевидана в 2007 р. [Нойланд, 2007]. Ця бібліографія включає роботи, видані з 1894 по 1999 р. Більше 400 найменувань розподілені по розділам, що відбивають різні напрями в області дослідження мови молоді : "Історія молодіжної мови і його вивчення", "Молодіжна мова в інших країнах", "Молодіжна мова і субкультура" та ін. Розділ "Лінгвістичне дослідження молодіжної мови" налічує 129 найменувань [Нойланд, 2007. S. 11-23]. Фундаментальна праця Е. Нойланд "Jugendsprache" видається в 2008 р. [Нойланд, 2008, S 210]. У ній авторка викладає результати багаторічного дослідження німецького молодіжного жаргону, вона оцінює його як явище, що розвивається, як історичний, інтернаціональний, груповий феномен, феномен засобів масової інформації, мовних контактів і мовної свідомості.

Е. Нойланд розглядає вивчення молодіжної мови в руслі філологічної і психологічної традиції. Особливу увагу вона приділяє жаргону школярів (Schülersprache), відрізняючи його від жаргону школи (Schulsprache) і жаргону уроків (Unterrichtssprache), піднімаючи тим самим питання про багатомовність учнів. При вивченні молодіжної мови ХХІ ст. лінгвісти стали звертати увагу на специфіку його використання в художній літературі [Чун. S. 129-177] і Інтернеті [Кляйнбергер, S. 101].

Таким чином, питання вивчення молодіжного сленгу завжди знаходиться в центрі уваги дослідників, деякі аспекти продовжують викликати інтерес у науковців і на сьогодні.

РОЗДІЛ 2. ЛІНГВІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НІМЕЦЬКОГО МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ

2.1 Загальні характеристики молодіжного сленгу

Молодіжний сленг є однією з форм реалізації сучасної мови. Це поняття тісно пов'язане з так званою розмовною нормою мови, у зв'язку з якою воно розвивалося і оформлялося впродовж століть разом з іншими шарами мови, що знаходиться на периферії літературної норми.

Згідно М.М. Маковському, виділяють дві основні норми розмовної мови, які формують два рівні в системі усної мови. Норма "першого ярусу" орієнтується на граматичні, фонетичні і лексичні закономірності мови, закріплені літературним вживанням і письмовою традицією. Лексична норма німецької мови - це продукт як "стихійних тенденцій уніфікації", так і "цілеспрямованих селективних зусиль лексикологів-нормалізаторів". Норма другого рівня включає дуже різноманітні мовні шари, вона виникає і розвивається у більшості випадків за рахунок "периферійних" мовних засобів. Ці норми існують не ізольовано один від одного, навпаки, в живій мові вони пов'язані тисячами переходів і в деякій мірі перекриваються один одним [Маковський, 1962, с. 102-113].

Молодіжний сленг займає особливе місце в розмовній нормі другого рівня. Він відрізняється і від явищ норми розмовної мови першого ярусу, і від мовних шарів, що суміжні з ним, належать нормі другого рівня. Лексика сленгу в живій мові не може існувати окремо від граматичної і фонетичної оболонки. Сленг відрізняється від розмовних слів – коллоквиалізмів, яким характерна спонтанність виникнення, вживання і зникнення, своєю історичною обумовленістю і відносною стійкістю.

Мова молоді є особливим шаром розмовної мови і правомірно виділяється в окрему категорію. У зв'язку з цим можна назвати основні характеристики сленгу, а саме нестійкість і перехідний характер, словоутворення, а також швидкий процес асиміляції одиниць сленгів в літературній мові. Молодіжний сленг швидко мінливий. Це пояснюється тим, що діти швидко ростуть, спочатку приходячи в "світ молоді" і придбаваючи статус молодих людей, а потім йдучи з нього в доросле життя. Цей процес супроводжується постійним оновленням молодіжного сленгу. При цьому мова молоді вбирає в себе слова з різних мов і діалектів. Словоутворення також займає велике місце в розвитку молодіжного сленгу.

Молодіжному сленгу властиві "оригінальність, новизна, стислість, образність і дотепність". Мова молоді допомагає сприймати багато речей з гумором, отримувати "емоційну розрядку" [Косякова, 2017, с 14]. Говорячи про сленг, як про окрему підсистему мови, необхідно звернутися до його складових. Згідно Р.З. Гінзбург, до поняття сленг можуть бути віднесені такі лексичні одиниці, як: 1) жаргонізми; 2) різні вульгаризми, лайки і заборонені слова 3) коллоквалізми [Гінзбург, 1979, с. 214]. І.Р. Гальперін відмічає, що "завдяки включенню в "сленг" найрізноманітніших жаргонізмів" сленг диференціюється, з'являється військовий, спортивний, театральний, студентський "сленг" [Гальперін, 1958, с. 86]. Лінгвіст також включає до складу сленгу наступні одиниці: 4) образні слова і вирази, що включають образні професіоналізми і загальноновживані образні слова; 5) випадкових утворень, що виникли на основі літературних асоціацій і пов'язані по сенсу з початковим поняттям; 6) деяких значень слів, обумовлені контекстуально і виниклі в результаті застосування того або іншого стилістичного прийому, наприклад, використання слів в їх евфемістичній функції; 7) слів, утворених шляхом конверсії; 8) іноді аббревіатури [Гальперін, с. 87-89].

Усі одиниці сленгу можна розділити на групи. Існують різні класифікації сленгізмів. Найбільш поширено їх ділення на загальний і спеціальний сленг.

Загальний сленг включає загальнозрозумілі і часто використовувані в розмовній мові образні слова і вирази з емоційно-оцінним забарвленням, що виступають синонімами літературним словам і словосполученням, відрізняються від них своєю новизною і оригінальністю [Арнольд, 2012, с. 286]. Спеціальний сленг містить вузькоувживані слова і вирази, що належать тому або іншому професійному або груповому жаргону [Гамов, 2016, с. 155]. Згідно з цим визначенням молодіжний сленг є різновидом загального сленгу.

Згідно І.В. Арнольд, ділення сленгу на загальний і спеціальний ґрунтується на особливостях області вживання. При цьому вона відмічає, що слово сленгу, якщо воно означає нове і необхідне поняття, може закріпитися в стандартній мові. Якщо ж його семантика відрізняється тільки новизною, то таке слово існує нетривало і зникає з мови, утворюючи мінливу частину лексичного складу мови [Арнольд, 2012, с. 287-288]

В.А. Хомяков визначає загальний сленг як "відносно стійкий для певного періоду, широко поширений і загальнозрозумілий" шар лексики і фразеології в середовищі живої розмовної мови (іноді з фонетичними, морфологічними і синтаксичними особливостями), "дуже неоднорідний за своїм генетичним складом і мірою наближення до фамільярно-розмовної мови", яскраво виражений емоційно-експресивний оцінний характер, що має, протест, що представляє часто, "кепкування" проти соціального, етичного, естетичного, мовного і іншого умовності і авторитету [Хомяков, 2009, с. 39].

В.А. Хомяков виділяє такі відмінні риси загального сленгу : 1) широка поширеність і зрозумілість для усіх шарів соціуму; 2) ясно виражений емоційно-оцінний характер з переважанням експресивної функції над номінативною; 3) відносна стійкість для певного періоду; 4) неоднорідність по генетичному складу, від того що утворений з різних джерел; 5) неоднорідність по мірі наближення до фамільярно-розмовної мови; 6) наявність фонетичних, морфологічних і синтаксичних особливостей; 7) генетична і функціональна відмінність від особливого сленгу [Хомяков, 2009, с. 39].

Існує також класифікація сленгізмів за їх тематичною приналежністю. Варто відмітити, що, з одного боку, ділення на групи дуже умовне і не може охопити усі одиниці сленгу, але з іншого боку, допомагає систематизувати отримані дані. Сленгізми можна розділити, наприклад, на такі групи, як тюремна лексика, одиниці, що означають грошові найменування, наркотики і спиртні напої, працівників поліції або сфер, тісно пов'язаних з нею, сленгізми, які відносяться до характеристики людини і так далі. [Хомяков. С.22]

Таким чином, молодіжний сленг є загальним сленгом, поширеним серед великої кількості людей, відносно стійким для конкретного тимчасового періоду, таким, що має емоційно-експресивне забарвлення. Молодіжний сленг не однорідний по своєму генетичному складу, оскільки в поняття сленгу включаються слова різного походження.

2.2 Структурна характеристика німецького молодіжного сленгу

Аналіз фактичного матеріалу дозволив нам виділити 10 тематичних груп молодіжних сленгізмів: навчання, робота, характеристика людини (риса вдачі, розумові здібності, зовнішній вигляд, манера говорити, манера поведінки), вираження емоцій (позитивні емоції, негативні емоції), життєдіяльність людини частини тіла, засоби пересування.

Виділені нами тематичні групи для зручності опису і аналізу були об'єднані в 5 великих тематичних блоків: сфери діяльності і хобі, характеристика людини, вираження емоцій і оцінка, людські взаємовідносини і життєдіяльність людини. Кожен з тематичних блоків, таким чином, включає 3-5 тематичних підгруп.

Тематичний блок "Вираження емоцій та оцінка"

Найбільш значущими для німецької молоді є теми груп, що входять до складу тематичного блоку "Вираження емоцій та оцінка". Цей блок включає

багато лексичних одиниць молодіжного сленгу німецької мови. Лексеми розподіляються по трьох тематичних групах таким чином: "Позитивні емоції" "Негативні емоції", "Оцінні поняття" . Одна з головних функцій молодіжного сленгу - експресивна, тобто за допомогою сленгізмів молода людина намагається виразити все те, що він переживає, кожну реакцію на явище дійсності, що оточує його. Саме тому в мові молоді так багато лексем, що описують почуття, емоції і відношення до предметів і явищ навколишньої дійсності.

Внутрішній світ молодих людей дуже багатий, і кожне явище навколишньої дійсності відбивається в ньому яскравим спалахом. Все, що відбувається усередині, молоді люди намагаються виразити в мові, тому дані групи багаті сленгізмами. – 1. Ausdruck für seelische Befindlichkeit, (gute oder schlechte) Stimmungslage, Laune; 2. besonders/gar nicht leistungsfähig; Space – 1. gefühlsmäßiger Zustand, Empfindungswelt; 2. Spaß [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache]

Нами також були виявлені випадки синонімії. Так, для вираження емоційної розрядки словом "розслаблятися / sich abkühlen" існує 5 значень: наприклад, *tanzen* - sich emotional erholen; *abcoolen* - sich abkühlen, das Gemüt beruhigen/auskühlen lassen; *calm down* - sich beruhigen, die Nerven behalten. У вираження "кататися з сміху / sich vor Lachen kugeln" два значення: *ablachen* - sehr laut/anhaltend lachen, sich vor Lachen kugeln, ausgelassen grölen; *abkichern* - sehr laut/anhaltend lachen, sich nicht mehr einkriegen vor Lachen, ausgelassen aus Spaß grölen. [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache]

Тематичну групу "Негативні емоції" складають 50 лексичних одиниць. У даній групі дуже велика кількість лексем є синонімами. Для вираження порожнечі на душі словом "спустошений / erschöpft" існує 18 значень. До них відносяться, наприклад, такі лексеми як: *fix und foxi* - ausgepowert, empty; *kaputt (o)* - ausgepowert, empty; *knockout* - völlig "fertig" sein, sich ausgepowert fühlen. У слова "збій / Denkfehler", що означає депресивний стан людини, 5 значень.

Прикладами служать такі лексеми, як *Chip* (- Infarkt) - Denkfehler, Programmabsturz, Systemabsturz, nicht ganz bei der Sache sein, einen "Kurzschluß" haben; *Programmabsturz* - Systemabsturz, Denkfehler; *Schaltfehler* - Programmabsturz, Denkfehler. Для опису переляку словом "страх / Angst" існує три значення: *Muffe* - Angst, Befürchtung; *Ofen* - Angst; *Terror* - Angst, Aufruhr, Unruhe, Stunk, Ärger, Streit, schlechte Stimmung, dicke Luft. [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache]

Однією з найбільших базових тематичних груп є група "Оцінні поняття". До її складу входять 74 лексичних одиниці, серед якої 62 однозначних лексеми і 12 лексем, що мають по два або три значення : з них два слова мають по три значення і 10 слів - по два.

Так, наприклад, прикметник *heiß* має 3 значення: *heiß* - 1. toll; umwerfend, mitreißend; 2. leidenschaftlich, temperamentvoll; 3. gefährlich, а прикметники *irre*, *easy*, *kaputto* по два значення: *irre* - 1. hervorragend sehr schön; 2. überraschend, unglaubwürdig; *easy* - 1. locker, unkompliziert, 2. angenehm; *kaputto* - 1. erledigt, erschöpft, "fertig"; 2. extravagant (bewundernd gemeint). 15 значень у оцінного поняття "Добре / gut". Наприклад, *abgedreht* - besonders gut/schön, großartig; *unheimlich* - sehr, großartig, gut, mächtig, stark; *doll* - gut, bewundernswert, herrlich, sehr schön, eindrucksvoll. Для вираження сумніву по відношенню до того, що відбувається лексемою "нісенітниця / Blödsinn" існує 6 значень. Наприклад, *Palawatsch* - Unsinn, Blödsinn; *Schotter* - Unsinn, Blödsinn; *Schrott/Schutt* - Unsinn, Blödsinn. [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache]

Тематичний блок "Характеристика людини"

До складу тематичного блоку "Характеристика людини", що об'єднує в собі 5 тематичних підгруп: "Зовнішній вигляд", "Риси вдачі", "Розумові здібності" "Манера говорити", "Манера поведінки". Ці тематичні групи важливі для молоді, оскільки молоді люди щодня стикаються з множиною

людей, про яких складають свою власну думку і діляться ним з іншими за допомогою лексем вищеперелічених груп.

Групу "Риси вдачі" складають 23 лексичних одиниці, що описує внутрішній світ людини : з них 19 іменників, два прикметників і два дієприкметника. Серед цих лексем 20 є однозначними, два іменників мають два значення і одно іменник - три значення. Наприклад, *Jo (h) nny* - 1. Junge, Bursche; 2. harter Kerl; 3. lustiger (älterer) Knabe; *Gent* - 1. positiv: Gentleman, schicker (junger) Mann; 2. negativ: Lackaffe; *übermackert (norddt.)* – eingebildet, allzu eitel; *abgerissen* – gerissen, schlau; *Anarcho (altgriech. anarchia = eigentl. Gegen-Herrschaft, auch: Herrschaftslosigkeit)* – mehr oder weniger militanter Anarchist; *Laschi (norddt.)* – syn. Schlaffi, Softi, Langweiler, lascher Typ; *Softi* (engl. soft = weich; syn.—>Laschi) – Weichling, Muttersöhnchen; *Abtörner* – Langweiler, Person ohne Pepp und Power [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache]

У даній тематичній групі нами був виявлений синонімічний ряд, що описує нецікаву людину "нудна людина / Langweiler" і що включає 8 значень. У нього входять, наприклад, такі лексеми, як *Lulle/Lutscher* - Weichling, Langweiler, Apathiker; *Schlaffi* - Langweiler; *Penner* - Langweiler, Lahmarsch. [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache]

21 лексична одиниця входить до складу групи "Розумові здібності" : з них 14 іменників, 5 дієприкметників, одне дієслово і одно прикметник. Сленгізми, що належать цій групі, є однозначними словами. Для позначення безглуздої людини "дурень / Dummkopf" використовується 5 лексем. Наприклад, *Fischkopf* - Dummkopf, *Tolpatsch*, *Begriffsstutziger*; *Eumel* - Dummkopf, *Tolpatsch*, *Elefant im Porzellanladen*. Слово "божевілля / Verrücktheit" має 9 синонімів. Прикладом служать такі лексичні одиниці, як *machulle* - (machulle sein) verrückt sein; *Meschuge* - behämmert, verrückt. [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache]

До тематичної групи "Зовнішній вигляд" ми віднесли 27 сленгізмів, 22 з яких є іменниками, два - прикметниками, два - дієприкметники, одне - дієсловом. Однозначними є 23 лексеми, а 4 мають два або три значення. Наприклад, *Geschoß* - 1. attraktives Mädchen; 2. häßliches Mädchen, dessen äußere Erscheinung einem Geschoß gleich ist. [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache]

До тематичної групи "Манера говорити" увійшло 20 лексичних одиниць: з них 5 іменників і 15 дієслів. Варто відмітити, що 7 сленгізмів цієї групи мають два значення, два сленгізма - три значення, а інші є однозначними. Наприклад, *labern* - 1. langweiliges Zeug daherreden; 2. schwafeln або *abflocken* - 1. jemanden auf den Arm nehmen, auf Kosten eines anderen einen Witz/Spaß machen; 2. eine dumme Bemerkung machen; 3. jemanden verprügeln. [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache]

Нами також був виявлений синонімічний ряд, що описує пусті розмови словами "базікати нісенітницю / Unsinn reden" і що включає до свого складу 13 значень. До них відносяться, наприклад, наступні лексеми: *schwallen* - viel daherreden, *Unsinn reden*; *sülzen* - daherreden, dummes Zeug reden, kein Ende finden; *ablassen* - dummes Zeug reden, Quatsch vom Stapel lassen. [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache]

Тематичний блок "Життєдіяльність людини"

Тематична група "Дії" включає 28 лексичних одиниць: з них 6 іменників і 22 дієслова. При цьому 5 лексем мають по два значення, а інші 23 є однозначними. Нами були проаналізовані також синонімічні стосунки усередині цієї групи. Ми виявили два синонімічні ряди. Для позначення швидкого зникнення словом втекти / *sich schnell fortbewegen*" існує 5 значень. До них відносяться, наприклад, *brettern* - *sich schnell fortbewegen*; *düsen* - *sich schnell/rasant fortbewegen*, *flott fahren*. У слова "спати / schlafen" 5 синонімів,

наприклад, *pennen* - schlafen, nächtigen, unaufmerksam sein або po (o) fen – schlafen. [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache]

Тематична група "Засоби пересування" включає 18 лексем, 13 з яких є іменниками, три - дієсловами і два - говором. Дані сленгізми мають по одному значенню. Серед виділених лексем нами були виявлені ряд синонімів. Для опису швидкої їзди вираженням "швидко їхати / schnell fahren" існує 4 значення такі, як, наприклад, *bohren* - schnell fahren, rasen; *heizen* - rasen, schnell (mit dem Auto oder Motorrad) fahren. Лексеми "швидкий автомобіль / schnelles Auto" і "повільний автомобіль / langsames Auto" мають по три синоніми: *schlitten*, *rohr*, *hobel*. По два значення в німецькому молодіжному сленгу у слів "швидко / schnell" і "мотоцикл / Motorrad". [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache]

Тематичний блок "Сфери діяльності та хобі"

Однією з базових тем молодіжного сленгу є тема "Навчання". Оскільки велика частина молоді - студенти або учні, навчання в школі або в університеті є важливою частиною їх життєдіяльності, а також займає велику кількість часу. У цю тематичну групу ми віднесли 20 лексичних одиниць, що відбивають студентське / шкільне життя і характеризують суб'єкти, предмети і явища учбової діяльності. Нами було виявлено 16 дієслів і 4 іменників. Серед них виявляється ряд слів, що мають декілька значень і лексеми, що мають тільки одно значення.

Так, для позначення процесу сприйняття і усвідомлення інформації дієсловом "розуміти / verstehen" існує 9 значень. Наприклад: *peilen* - verstehen; *raffen* - verstehen, kapiieren, begreifen; *überreißen* - verstehen, kapiieren, begreifen. У дієслова "перевіряти / prüfen" ми виявили два значення: *checken* - etwas überprüfen, kontrollieren; *antesten* - prüfen, ausprobieren, versuchen. Одна лексема цієї тематичної групи має два значення: *checken* - 1. verstehen,

begreifen; 2. etwas überprüfen, kontrollieren. Інші 19 лексичних одиниць однозначні. [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache]

Ще одна базова тематична група цього блоку - "Робота". До групи людей, що вживають лексичні одиниці молодіжного сленгу в повсякденному житті, належать молоді люди у віці до 30 років. У дану групу ми віднесли 17 лексичних одиниць, що характеризують професійну діяльність: з них 11 дієслів і 6 іменників. Серед виділених одиниць три сленгізми, що мають по два значення, і 14 однозначних лексем. Наприклад, *abgehen* - 1. Hervorragendes leisten; 2. sich ereignen. У цій групі також міститься синонімічний ряд, що складається з 4 лексем, що означають виконувати на робочому місці дію "працювати / arbeiten" : *bohren* - heftig arbeiten; *malochen/Maloché* - arbeiten, Arbeit, Schufterei; *ranklotzen/rabotten* - besonders viel und schnell arbeiten. [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache]

У тематичній групі "Вільне проведення часу", згідно нашої класифікації, міститься 26 лексичних одиниць: з них 16 іменників, 9 дієслів і один прикметник. Сюди відносяться лексеми, що описують різні хобі, улюблене заняття, яке грає важливу роль в житті молоді людини. 6 лексичних одиниць цієї групи мають два значення. Наприклад, *Joke* - 1. Witz, Scherz, Spaß; 2. großes Fest, Rummel; *Buchstabenprofessor* - 1. Leserate; 2. Schriftsteller. Інші 20 лексем є однозначними. [PONS: Wörterbuch der Jugendsprache]

Якщо розглядати тематичні групи поза тематичними блоками, можна помітити, що найбільш наповненою лексичними одиницями групою є тематична група "Оцінні поняття", що пояснюється бажанням молоді всьому дати свою оцінку, показуючи тим самим сформовану свою життєву позицію.

РОЗДІЛ 3. СИСТЕМА ВПРАВ НА ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОГО СЛЕНГУ У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

3.1 Особливості роботи на профільному етапі нової української школи

Одним з головних завдань сучасного вчення іноземним мовам є формування креативності учнів. Вибудовування освітньої діяльності, згідно з вимогами нових освітніх стандартів, повинне передбачати створення умов, сприяючих розвитку особи що вчиться, його комунікативного, когнітивного і креативного потенціалу. При цьому повинні забезпечуватися продуктивна співпраця всіх учасників освітнього процесу, їх спільне особове зростання.

Дослідницьку діяльність розглядають як творчу спільну роботу вчителя і учня по пошуку невідомого, в ході якої здійснюється трансляція культурних цінностей, результатом чого є формування світогляду. Важливість даного методу вчення для формування особистості школярів і ефективність її вживання в школі незаперечна. Адже саме школа є тією громадською організацією, учасникам якої властиві загальні для всіх традиції, стиль спілкування, єдина ідеологія, відчуття взаємної відповідальності. Для існування освітньої організації як єдиного організму, усередині якого формуються громадяни сучасного суспільства, необхідне формування усередині неї певних засад.

Для того, щоб школа стала центром формування нової особи, поважно зберігати і формувати традиції, які об'єднують різних класів, що вчать, вчителів, адміністрацію, батьків на основі наочної взаємодії. Такими традиціями можуть бути як різні загальношкільні заходи, події, комунікація і т. д., так і різні мікрогрупові взаємодії учасників. Одним з видів такої взаємодії є учбово-дослідницька діяльність, яка додає життя шкільного співтовариства унікальність, новизну і творчу спрямованість. Усвідомлення важливості учбово-дослідницької діяльності як способу активного засвоєння знань що

вчаться і чинника їх саморозвитку ставить перед вчителями шкіл необхідність вирішення проблеми, пов'язаної з браком учбового часу, обмеженням учбового плану, відсутністю рекомендацій і методичних розробок по використанню учбової діяльності в наочній області «Німецька мова».

Вчителі іноземної мови повинні володіти необхідними компетенціями, уміти організовувати і супроводжувати учбово-дослідницьку діяльність тих, що вчаться. Слід підкреслити, що більшість одинадцятикласників вважають за можливе самостійно вирішити дослідницькі завдання. Більшість старшокласників упевнено також, що факультативи і спецкурси по опануванню навиків і умінь учбово-дослідницької діяльності німецькою мовою необхідні в школі, ті, що ці виучуються хотіли б відвідувати такі заняття в позаурочний час. Учбово-дослідницька діяльність в старших класах реалізується в різних формах, ведеться індивідуальна і групова робота.

Групова взаємодія учнів здійснюється в парах і малих групах. Для групової взаємодії характерна єдина мета її учасників, загальна мотивація, об'єднання індивідуальних діяльностей, що розуміє освіту єдине ціле. Індивідуально-групова робота учнів передбачає розподіл обов'язків усередині групи, виконання яких направлене на досягнення загального результату.

Завдання, представлені в методичній збірці, враховують різний рівень мовної підготовки і інтереси учнів. Учбово-дослідницька діяльність включає наступні етапи: *орієнтування* – виділення наочної області здійснення дослідження; *проблематизацію* – виділення і усвідомлення проблеми – конкретного питання, що не має на справжній момент відповіді, постановка мети дослідження; *визначення засобів* – освоєння способів дії, підбір і обґрунтування методів і методик дослідження, обмеження простору і вибір принципу відбору матеріалів дослідження; *планування* – формулювання завдань дослідження, розподіл послідовності дій для здійснення дослідницького пошуку; *збір матеріалів або проведення експерименту* – збір емпіричного матеріалу, постановка і проведення експерименту, первинна

систематизація отриманих даних; *аналіз* – узагальнення, порівняння, аналіз, інтерпретація даних; *рефлексію* – співвідношення власних висновків з отриманими раніше, з процесом проведення дослідження, з існуючими знаннями та даними. [Дмитренко. С 95]

Таким чином, дослідницька діяльність учнів є ефективною освітньою технологією, що відповідає завданням розвитку творчих здібностей, соціалізації, професіоналізації, збільшення соціальної і професійної мобільності молодого покоління, особової успішності різного віку, що вчать, що забезпечує якість освіти відповідно до завдань модернізації української освіти.

3.2 Система вправ з використанням молодіжної лексики

1. Знайдіть еквіваленти наступних термінів. Слова в рамці допоможуть вам:

Jugendsprache	Standardsprache
chillen	
wurzeln	
Nuttendiesel	
Feinkostgewölbe	
Streifenhörnchen	
Strohalm	
MoF	
Streberhaus	
Toilette umarmen	

Schule- Mensch ohne Freunde, dünner Mensch, sich entspannen, schlecht riechendes Parfum, dicker Bauch, Polizei/ Polizisten, sich übergeben, sich prügeln.

2. Порівняйте слова, які підлітки використовують в різні роки. У чому різниця?

	2017	2016	2015	2014
1.	I bims	Fly sein	Smombie	Läuft bei dir!
2.	Napflixen	isso	Earthporn	Gönn dir!
3.	Tinderjährig	Vollpostenantenne	Tinderella	Hayvan

3. Що можуть означати ці речення? Перекладіть і запишіть виділені слова в зошит.

- Lass uns heute Nachmittag *chillen*.
- Wir *chatten* später.
- Er ist nur noch am *Zappen*.
- Das kann ich *toppen*!
- Du musst das Programm *updaten*.

4. Прочитайте і перекладіть два тексти, Порівняйте тексти. Знайдіть і випишіть жаргонну лексику.

Emil und die Detektive (von Erich Kästner)

a) original:

Der Junge mit der Hupe dachte ein Weilchen nach. Dann sagte er: "Also ich finde die Sache mit dem Dieb knorke. Ganz große Klasse. Ehrenwort! Und, Mensch, wenn du nischt dagegen hast, helfe ich dir." "Da wäre ich dir kolossal dankbar!"

"Quatsch nicht, Krause! Das ist doch klar, daß ich hier mitmache. Ich heiße Gustav." "Und ich Emil." Sie gaben sich die

Hand und gefielen einander ausgezeichnet. "Nun aber los", sagte Gustav, "wenn wir hier nichts weiter machen als rum stehen, geht uns der Schuft durch die Lappen. Hast du noch etwas Geld?" "Keinen Sechser." Gustav hupte leise, um sein Denken anzuregen. Es half nichts. "Wie wäre denn das", fragte Emil, "wenn du noch ein paar Freunde herholtest?" "Mensch, die Idee ist hervorragend!" rief Gustav begeistert, "das mach ich! Ich brauch bloß mal durch die Höfe zu sausen und zu hupen, gleich ist der Laden voll."

b) auf neujungdeutsch:

Der Junge mit dem Kassettenrecorder strengte seinen Gehirnkasten an. Dann sagte er: "Hey, du, ich finde die Sache mit dem Dieb echt stark. Einfach spitze. Und wenn du nix dagegen hast, mische ich mit." "Okay, das wäre riesig von dir."

"Lall mir kein Gummiohr, Krause, das ist doch logo, daß ich dabei bin. Ich bin Gustav." "Ich Emil". Sie schlugen sich auf die Schultern und fanden sich dufte. "Auf geht's", sagte Gustav, "wenn wir hier Wurzeln ziehen, macht sich der Kerl flüssig.

Hast du noch Kohle?" "Bei mir ist Ebbe." Gustav drehte den Recorder volle Pulle auf, um mit dem neuesten Song von Mike Oldfield und Roger Chapman seine grauen Zellen ein wenig anzuregen. Null Sinn. "Moment mal", fragte Emil, "kennst du

hier nicht ein paar Typen?“ “Klar doch, Mensch, echt affengeil“, rief Gustav völlig happy, “das bringe ich voll. Ich brauche bloß mal um den Block zu düsen und ‘Shadow on the wall’ voll aufzudrehen, und schon kommen sie angerannt wie die Irren.”[Девкин С. 111]

5. Ролева гра:

Уявіть, що у вас беруть інтерв'ю. Програйте ситуацію А або В в групі.

На якій співбесіді у вас буде більше шансів здобути освіту? Поясніть свою думку.

Situation A

Bewerber: Ey yoh Mann, bin isch hier rischtisch? Ich will voll konkret korrekt mich bewerben.

Ausbilder: Guten Tag, ich begrüße Sie bei „Hühner und Co“. Sie haben sich bei uns beworben?

Bewerber: „Yoh, Alta. Voll krass-korrekt. Ich bin kein Universaldilettant oder Loser.

Situation B

Bewerber: Guten Tag, Herr Müller. Ich hoffe, ich bin nicht zu spät. Ich hatte um 9 Uhr einen Termin mit Ihnen.

Ausbilder: Guten Tag, Herr Schulz. Ich freue mich, dass Sie zum Vorstellungsgespräch erschienen sind. Ich hoffe, Sie haben den Weg gut gefunden?

Bewerber: „Ja, Herr Müller, das war sehr einfach. ...

6. Прочитайте і перекладіть два тексти, Зверніть увагу на виділені слова та вирази. Знайдіть і випишіть еквіваленти до виділених слів та виразів.

a) Beim Gespräch in der Küche. Mutter: “Ich glaub’, Pappa geht mit ‘ner anderen.”
Tochter: “Also, Mama, mach doch nicht so’n **Psycho-Terror**. Wenn der Chef mit dieser **Tussi schiebt**, dann **seil** dich doch einfach **ab!**”

b) Vater sagt dem 12jährigen Sohn, als er sein Zeugnis sieht:

“Das neue Rad kannst du dir erst mal abschminken!” Der Sohn: “Wenn du glaubst, ich brauch’ deine **Asche**, fährst du’n **falsches Programm!**”

[Девкин С. 121]

7. Прочитайте текст. Яка лексика в ній уживається?

Die edeldufte Verlad

Der Macker auf dem Feuerstuhle
 sieht plötzlich einen steilen Zahn
 und denkt sich: der wird auf gerissen!
 Gedacht, gesagt, gemacht, getan.
 Er fährt mit ihr zur Gammelzimpe.
 Dort schafft sich wieder mal die Band.
 Der Typ bläst eine heiße Kanne.
 Der Tastenhengst kreischt: Dixieland!
 Der Macker schubbert mit der Ische
 und findet dabei generell:
 die Schnucke ist ne heiße Bluse
 mit einem duften Fahrgestell.
 Doch plötzlich naht ein Hirsch mit Bürste,
 mit Blue jeans und gewaltgem Mumm,
 gewillt, die Biene abzuschrauben.
 Und siehe da, der Zahn steigt um.
 So habn sich Hahn und Zahn gefunden,
 denn er schätzt Zuckerlöffel sehr.
 Romantik ä la 1960.
 Das Jubelrohr stöhnt schnulzenschwer.
 Hallo! Sie habn das nicht begriffen?
 Sie wissen nicht, wohin das zielt?
 Da sieht man mal, warum die Jugend
 sich oft sooo unverstanden fühlt! [Девкин С. 118]

8. Прочитайте вирази і знайдіть до них еквіваленти

abbendern -

abblitzen -

abblitzen lassen -

abblitzen lassen -

abblödeln -

abbürsten -

abcoolen –

Besenstall –

Bettie -

Bildungsschuppen -

Biotonne -

Cops -

Crasher -

Crazy -

Gang -

Gas geben -

Gaicho -

in die Tonne treten -

Klopskind -

knäcke -

knacken -

Maulpuff –

Maulwüste –

ВИСНОВКИ

У результаті нашого дослідження ми дійшли наступних висновків:

У XXI столітті, в епоху технологій, що швидко розвиваються, і доступності інтернаціонального спілкування, міжкультурна комунікація стає необхідністю, приводить до взаємопроникнення культур і, як наслідок, взаємопроникнення мов. Приділена окрема увага визначенню терміну «сленг», встановлено його походження і визначення його ролі у словниковому складі мови.

Крім того, ми встановили зв'язок сленгу з мовною картиною світу молоді, спробували показати основні сфери його вживання, а також умови виходу за рамки тієї або іншої групи, що вживає його в спілкуванні. Було також встановлено, що сленг як самостійна частина мови в цілому є найбільш рухливий і змінний його складовий, він постійно трансформується і підлаштовується під ті умови, які домінують в даному відрізку часу.

Оскільки сленг стає не просто прощарком окремої групи людей, а проникає в суспільство, укоріняється там і стає близьким до норми, вважаємо, що він є найбільш достовірним і чітким віддзеркаленням мовної картини світу молоді.

В рамках розглянутих тематичних груп ми проаналізували словотворчі особливості сленгізмів. Існують багаточисельні словотворчі способи поповнення складу молодіжного сленгу, які володіють різною мірою продуктивності, але, проте, займають важливе місце в системі словотворення. У кожній мові переважають ті або інші словотворчі способи. Склад молодіжного сленгу німецької мови поповнюється різними словотворчими способами.

Більшість сленгізмів утворена унаслідок розвитку полісемії, за рахунок переосмислення загальноновживаних лексем національної мови і лексичних

одиниць мови німецької молоді. Слід зазначити, що даний спосіб словотворення найпродуктивніший.

Наступним за продуктивністю є словотвірний спосіб. Існує два різновиди запозичень: іншомовні (з інших мов) і внутрішньомовні (з інших жаргоні, арго). Більшу з англійської мови. Більшу частину запозичень становлять запозичення з англійської мови.

Таким чином, сучасна німецька молодь використовує різні словотворчі способи, які допомагають їм виразити в мові їх цінності, емоції, світосприйняття.

Слід зауважити, що завдяки сленгу, який створений на базі літературної мови і є його спрощеною формою, наповнений запозиченнями з англійського і інтернету-жаргону, не перестає розвиватися і оновлюватися, будучи способом самовираження молодих і інтерпретації ними явищ світу. Його носії відкрито вступають в міжкультурну комунікацію, легко знаходячи контакт з іноземними однолітками, які можуть зрозуміти і розділити їх інтереси, проблеми і прагнення, не стикаючись з лінгвістичним бар'єром. У них однаковий підхід до розуміння і світу, реалії їх світу практично повністю збігаються, а тому вони здатні успішно комунікувати, будучи носіями колективної свідомості.

У ході дослідження були проаналізовані психологічні особливості школярів ліцеїв та гімназій, завдання та перспективи Нової української школи. Кваліфікаційна робота містить низку завдань для школярів профільного етапу навчання на розуміння та опанування молодіжних сленгізмів, які є найбільш уживаними серед німецької молоді.

Дане дослідження дозволяє сформулювати уявлення про ціннісну картину світу сучасної німецької молоді. Перспективи даної роботи полягають в розширенні дослідницького матеріалу, зокрема, в подальшому зіставному аспекті дослідження німецького та україномовного сленгу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арнольд И.В. Лексикология современного английского языка : учебное пособие 2-е изд., перераб. Москва : Наука, 2012. 375 с.
2. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов / О.С. Ахманова. // 2-е изд., стер. М : УРСС : Едиториал УРСС, 2004. 571 с.
3. Гальперин И.Р. О термине «сленг» / И.Р. Гальперин. // Вопросы языкознания. Москва : Изд-во академии наук СССР, 1956. С. 107-114.
4. Гамов А.Н. Сравнительный анализ общего и специального сленга в макросистеме английского просторечия // Вестник РУДН. Сер. Теория языка. Семиотика. Семантика. 2016. № 1. С. 151-162.
5. Гинзбург Р.З, Хидекель С.С, Князева Г.Ю, Санкин А.А. Лексикология английского языка : учебник 2-е изд., испр. и доп. Москва : Высшая школа, 1979. 269 с
6. Девкин В. Д. Занимательная лексикология. М.: Гу манит, изд. центр ВЛАДОС, 1998. 312 с.
7. Дмитренко Т. А. Профессионально-ориентированные технологии обучения иностранным языкам: монография. М. : МПГУ, 2009. 95 с.
8. Дубинин С.И. Лексика нижненемецкого происхождения в современном немецком литературном языке // Актуальные проблемы германистики, романистики и русистики, 2012. С. 55-62
9. Косякова Я.С. Особенности современного молодежного сленга /Я.С. Косякова, А. Мазовка. – Текст : электронный // Молодой ученый :[электронный журнал]. 2017. №22.1. С. 14-16. URL: <https://moluch.ru/archive/156/44304/>
- 10.Маковский М.М. Языковая сущность современного английского «слэнга» Иностранные языки в школе. №4, 1962. С. 102 – 113.
11. Нелюбин, Л.Л. Лингвостилистика современного английского языка: учеб. пособие / Л.Л. Нелюбин. 6-е изд., стер. М : ФЛИНТА, 2013.128 с

12. Россихина М.Ю., Россихина Г.Н. Специфика употребления немецкого молодежного языка в художественной литературе // Вестн. Брян. гос. ун-та: Исторические науки и археология /Литературоведение / Языкознание / Педагогические науки. 2016. № 4 (30). С. 214–219. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/nemetskiy-molodezhnyy-yazyk-kak-obekt-lingvisticheskogo-issledovaniya-v-zarubezhnoy-germanistike>.
13. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля. К., 2006. 716 с.
14. Химик В.В. Поэтика низкого, или просторечие как культурный феномен / В.В. Химик. СПб.: Филологический факультет СПбГУ, 2000. 272 с.
15. Хомяков В.А. Введение в изучение слэнга – основного компонента английского просторечия / В.А. Хомяков. Москва : ЛИБРОКОМ, 2009. Изд. 2-е. 104 с.
16. Хомяков В.А. Некоторые типологические особенности нестандартной лексики английского, французского и русского языков / В.А. Хомяков // Вопросы языкознания. 1992. №3. С. 94-105.
17. Androutsopoulos J.K. Jugendliche Schreibstile in der Netzkommunikation: Zwei Gästebücher im Vergleich // Jugendsprachen – Spiegel der Zeit. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2003. S. 307–321.
18. Chun M. Jugendsprache in den Medien. Eine jugendsprachliche Analyse von Jugendromanen, Hip-Hop-Texten und Kinofilmen. Saarbrücken: Akademikerverlag, 2012. 343 S
19. Heinemann M. Kleines Wörterbuch der Jugendsprache. Leipzig: Bibliographisches Institut, 1980. 122 S.
20. Henne H. Jugend und ihre Sprache: Darstellung, Materialien, Kritik. Berlin u.a.: de Gruyter, 1986. 385 S.
21. Henne H., Objartel G. (Hrsg.) Bibliothek zur historischen deutschen Studenten- und Schülersprache. Bd. 1–6. Berlin/New York: de Gruyter, 1984.

22. Jespersen O. Mankind, nation and individual from a linguistic point of view
London: George Allen and Unwin, 1946. 198 p
23. Johimsen R. Gammeln, Hotten, Stenzen. Aus dem Wörterbuch der Jugend
von heute // Muttersprache. 63/1953. S. 296–299.
24. Kleinberger U., Spiegel C. Jugendliche schreiben im Internet: grammatische
und orthographische Phänomene in normungebundenen Kontexten //
Perspektiven der Jugendsprachforschung. Frankfurt am Main: Peter Lang,
2006. S. 101–116.
25. Küpper H. Zur Sprache der Jugend // Der Sprachwart. 11/1961. S. 185–188
26. Neuland E. Jugendsprache. Tübingen und Basel: Francke Verlag, 2008. 210
S.
27. Neuland E. Studienbibliographie Jugendsprache. Tübingen: Julius Croos
Verlag, 2007. 51 S.
28. Ohms H. H. Wenn ich rede, hast du Sendepause... Zur Geheimsprache
unserer Jugend // Westermanns pädagogische Beiträge. 9/1957. S. 134–139.
29. Partridge E. Slang to-day and yesterday / E. Partridge/ 4th ed. - London:
Rouledge and Kegan Paul, 1972. IX. - 476 p.
30. PONS: Wörterbuch der Jugendsprache – Stuttgart, 2008. – 288 S. –
31. PONS: Wörterbuch der Jugendsprache: das Original. – Stuttgart, 2013. –
unzensiert. – 143 S.
32. PONS: Wörterbuch der Jugendsprache: der Sammelband: das Beste aus 15
Jahren : das Original. – 2016. – unzensiert. – 1. Auflage. – 144 S.
33. Schladebach K. Die Dresdener Pennälersprache // Zeitschrift für den
deutschen Unterricht. 18/1904. S. 56–62.
34. Spears R. A. Slang and Euphemism / R. A. Spears. - N.Y., 1982 – 423p.
35. Wolf S. A. Die Ische, die Brumme und der steile Zahn // Der Sprachwart.
9/1959. S. 165–180.